

Kalatia

Naloʻbulat napisulan aPol totosi van hən alat a Kalatia

Ase itos naloʻbulat napisulan egai?

APol itosi.

Itos naloʻbulat napisulan egai hən nəsə?

Itosi hən alat siYesu len naut gail a Kalatia læberin̄ nəlolit bidaŋ len aYesu ŋai, savi nahusurian hən nalo.

Itos naloʻbulat egai m̄os ase?

Naloʻbulat egai evi napisulan aPol totosi van hən alat siYesu len naut gail a Kalatia.

APol itos naloʻbulat egai ŋais mai len naut a be?

APol itosi pəpadaŋ hən nasihau A.D. 49 nəboŋ totoh len naut a Antiok.

1) Na-ke-ivoi-an (1.1-5)

2) Mətosəsəlon̄ hən naʻpusanan tosa (1.6-9)

3) Nədaŋan hən na-il-a-m̄o-an siPol hum ahai pispisul sua (1.10-2.21)

4) Nalo mai nadəlomian (3.1-25)

5) Nau səhot navoian mai nəmakuvan məttokade nəboŋ məttogəm vi natun aGot gail (3.26-4.7)

6) Təgau gat nəmakuvan samito (4.8-5.1)

7) Mətb̄igol mətb̄ikad na-tiv-dalusi-an, mətotəlmam hən mətb̄evi slev hən nalo tətəs (5.2-12)

8) Mətehusur aNunun aGot, samtehusur naʻvide tosa samit gail (5.13-6.5)

9) Nakelean todaŋ naməkot: naʻvit hən nəsə məttogole dereh tibar gamito. Gol navoian! (6.6-10)

- 10) Na-tiv-dalusi-an savi natideh, ðebuer tu savi natideh (6.11-16)
 11) Nasudəlañian (6.17-18)

Na-ke-ivoi-an

¹ Ginau aPol novi ahai pispisul sua. Savi avan ideh totabtabuh len ginau, aoa, aYesu Kristo mai aGot aTəman togol tole məhat dan nəmatan, arutabtabuh len ginau.

² Ginau aPol, mai nəbathudud nadəlomian gegai, namtutos naləbulat napisulan egai. Namtutosi van hən alat siYesu len navile gail a Kalatia.*

³ Namtous ke aGot aTəmadato mai Nasuð aYesu Kristo areviol kəmas hən navoian mai gamito ale arigol nəlomit tikad natəmat.

⁴ AKristo erin gail len nəmatan mōs ðilav kuv gidat dan nəsaan sidato hən ðilav kuv gidato dan nəmauran tosa silat ta daməjai. Igole husur naləñonian siGot aTəmadato.

⁵ Nə-sal-suhi-an tivan hən nəyalyalan siGot vi sutuai sutuai! Ganan.

Na-kel-uri-an tovoi esua ηai

⁶ Evi aGot tokis gamito hən mətbimaur len navoian aKristo toviol kəmas həni, wake mətupair tutut dani van hən nəpusanan totile. Nosəhoūt len gamito!

⁷ Nəpusanan enan savi na-kel-uri-an tovoi ideh. Ikad nəvanuan galevis lotogol nənauan samito etuhathuh, lotoləñon ləbēmədas na-kel-uri-an tovoi seKristo.

* 1:2: Uman 16.6

⁸ Be nukel mai gamit ke, avan ideh, naut kəmas ginamit o aŋel togəm len nəmav, bikel ur na-kel-uri-an tovoi totile dan na-kel-uri-an tovoi namtokel mai gamit tia, aGot māu tibar həni len nəhab nəmatan!

⁹ Hum namttokele tia, nukel tasi am ke, avan ideh bikel ur na-kel-uri-an tovoi totile dan enan məttođəłomi tia, aGot māu tibar həni len nəhab nəmatan!

¹⁰ Ginau nəsahisi ke nəvanuan gail ləbēhəhəvur hən ginau. Noləŋoni ŋai ke aGot bēhəhəvur hən ginau! Nətahishisi ke nəvanuan gail lətahəhəvur hən ginau, asike nətavi aslev seKristo.

AGot ekis aPol

¹¹ Bathudud nadəłomian sagw, nukel koti mai gamit ke, nəkadun na-kel-uri-an tovoi notokel uri, savi len nəvanuan.

¹² Husur avan ideh səłavi mai ginau, saʋusani hən ginau. Ao, aYesu Kristo səbən, ikel vəhoti mai ginau.

¹³ Nokəmaienan husur mətosəsəłəŋ ləboi tia naʋide hən nəmauran sagw nəboŋ notohusur naʋide hən nalotuan seJu gail. Ginau aPol, nomədas tabtab hən alat siGot hən ləbimasig.

¹⁴ Len naʋide hən nalotuan seJu gail, ginau nosəhor naJu isəbur len naur hagw. Nudaŋ habat len naʋide setəmagw gail ta sutuai.*

¹⁵⁻¹⁶ Len navoian toviol kəmas həni, aGot ilekis hən ginau, ekis ginau nəboŋ notopat len nabəhəvun anagw sal. Beti aGot ehəhəvur hən togol ke noləboi p̄ar̄p̄ar hən aNatun san

* **1:14:** Hən naves 13-14, ris Uman 8.3, 22.3-5, 26.9-11

hən nəbikel uri mai alat ləsavi Ju. Nəboŋ togol tomaienən, nəśəsəṽsaṽut hən nəbisor kitevi mai avan ideh,†

17 nəśavi məhat vi Jerusalem hən nəbēris alat lotovi ahai pispisul gail a m̃o hən ginau. Aoa, novi tut vi Arapia, beti notəlmam vi lan naut a Tamaskus.

18 Husur nasihau totor notəlmam vi Jerusalem hən nəbēləboi aPita mai nəbīnau səhot nəśa bikel mai ginau. Ale nutoh maii len nəmariboŋ tovi 15.‡

19 Nəsaris ahai pispisul ideh am, be aJemes aṽan Nasub̃ ŋai.*

20 Nəśa nototosi van hən gamito ekitin. Len nəhon aGot nukele, nəsaliboŋ.

21 Beti husur nəboŋ enan novi lan naut a Siria mai a Silisia.

22 Be alat seKristo len naut a Jutea ləsabubur mai ginau, ləsaləboi ginau.

23 Losəsəloŋ hən na-kel-uri-an ŋai toke, “Atenan tomədas tabtab hən ginamit a m̃o, gagai ikel ur nadəlomian egaii tomədasi a m̃o.”

24 Imaienən lusal suh aGot bathut nəśa togole len ginau.

2

Ahai pispisul gail lohəhaṽur hən aPol

† **1:15-16:** Hən naves 15-16, ris Uman 9.3-6, 22.6-10, 26.13-18. Isa 49.1; Jer 1.5 ‡ **1:18:** Uman 9.26-30. Len nasoruan ta Kris ike aKefas, tovi nahəsən aPita len nasoruan ta Aram. * **1:19:** Kal 2.9; Mat 13.55

¹ Husur nasihau tovi 14 novi mēhat tētas vi Jerusalem mai aParnapas. Len nēboŋ enan namrosəhar aTitus am.*

² Novi Jerusalem husur aGot toṽusan ginau hēni ke nimasvan. Len nabonbonan mai nēvanuan totibau gail sēbolit ŋai, nukel vēsṽesai mai galito na-kel-uri-an tovoi notokel uri mai alat lēsavi Ju. Nugol tomaienān husur nuke lidam̄ hēn nauman sagw. Nomətahw ke notoum kēmas ŋai, hum nau-man pisi sagw savi natideh. Be ludam̄ hēni.

³ Ale natsual am, lēsətaltal hēn aTitus, totah mai ginau, hēn bīkad na-tiv-dalusi-an, naut kēmas tovi uleKris.

⁴ Ikad na-sor-levlev-an enan husur nēvanuan galevis len naut tiltile gail logəgəras ke lotokad nadəlomian. Ale loliligis hēn galito len ginamito, hēn ləbīsəb ləboi nēmakuvan dattokade dan nalo, len nabonan sidato mai aKristo aYesu. Luke lisəb ləboii hēn ləbīgol gidat datbēvi slev hēn nalo enan.*

⁵ Be namtoil gəgat, namtsasəsəlōŋ hēn nahudhusoruan ideh salito. Ao, namtotəgau gat nakitinan hēn na-kel-uri-an tovoi mōs gamito.

⁶ Ale nēboŋ notokel nəsā notokel uri tonōŋ, alat lotoil a mō ləsasuhud hēn nasoruan ideh maii am. (Tarhət hēn na-il-a-mō-an salito, nēhes totibau lotōṽati savi natideh len ginau, husur len nabunusian siGot nēvanuan pisi loṽitṽitoṽ. Riŋ naten tipat.)*

⁷ Alat lotoil a mō ləsakel natideh am husur loləboii ke aGot itabtabuh len ginau hēn nēbikel ur na-kel-uri-an tovoi mai alat lēsavi Ju sumān gai

* **2:1:** Uman 11.30, 15.2 * **2:4:** Kal 1.7; Jut 4 * **2:6:** Deu 10.17

totabtabuh len aPita hən aPita bikel uri mai naJu gail.

⁸ Bathut, len nauman sePita tovi ahai pispisul van hən naJu gail, aGot eum. Ale len nauman sagw am notovi ahai pispisul van hən alat ləsavi Ju, aGot eum.

⁹ AJemes, aPita, mai aJon, luvat nəhes hum lo-toil a m̄o hən alat siYesu len naut a Jerusalem.* Nəboŋ lotokəta ləboi navoian aGot toviol kəmas həni, topat len nauman sagw, galit loləlav mai ginau mai aParnapas hən ginamit pisi namtbikad naḅonan len aYesu. Ludañ ke ipat len ginaməru hən namrbikel na-kel-uri-aŋ tovoi mai alat ləsavi Ju, ale ipat len galit hən ləbikel uri sal mai naJu gail.

¹⁰ Lous ginamər ŋai ke namrinau gat alat lotopar tite. Natenan boh, noləŋon buni hən nəbigole.*

APol ikel nəsaban sePita maii

¹¹ Avil nəboŋ aPita togəm hən ginamit len naut a Antiok, nosivoh lan. Len nəhon nusor tasi husur isab len nəsa togolgole.

¹² A m̄o ihanhan mai alat lotokad nadələomian ləsavi Ju. Galit ləsəkad na-tiv-dalusi-an. Ale ajemes esəvat galevis gəmai. Nəboŋ lotobar naut a Antiok, aPita ivan dan alat ləsavi Ju, səhan mai galit am, husur emətahw len alat lotoil gəgat len na-tiv-dalusi-an.*

¹³ Beti naJu gail lotokad nadələomian am luḅon mai aPita len nagəgərasan san gol ke aParnapas am ehusur naḅide nagəgərasan salito.

* **2:9:** Len nasoruan ta Kris ike aKefas, tovi nahəsən aPita len nasoruan ta Aram. * **2:10:** Uman 11.28-30 * **2:12:** Uman 11.2-3

14 Be nəboŋ notoris ke ləsahusur nakitinan hən na-kel-uri-an tovoi, nukel mai aPita len nəholito ke, “Gaiug govi Ju, be len nəmauran sam̃ gutoh suñan alat ləsavi Ju, gəsatoh len nalo suñan naJu gail. Imabe gudaŋ len alat ləsavi Ju hən ləb̃itoh suñan naJu lotohusur nalo? Sagimagenan!

15 “Gidaru, nəboŋ lotopas gidaru, darovi Ju, darsavi vanuan naut tile lotovi vanuan nəsaan len nabunusian seju gail.

16 Avil gidat dattovi Ju nadələmian, datoləboii ke nəvanuan togol husur nalo, aGot sariŋi ke tonor len nəhon sil na-gol-husuri-an san. Ao, bathut nadələmian len aYesu Kristo ŋai aGot toriŋi ke nəvanuan inor len nəhon.† Imagenan, gidat am datorin̄ nəlodato len aYesu Kristo, hən aGot b̃eriŋi ke datb̃inor len nəhon, len nadələmian sidato len aYesu Kristo savi len na-gol-husur-nalo-an. Husur səkad avan ideh, len nalo avan en togol husuri, toləboi b̃inor len nəhon aGot.

17 Ale datb̃eləŋon ke len aKristo datinor len nəhon aGot, be datb̃isabi ke datovi vanuan nəsaan sal husur dattopair dan nalo, namilen ke aKristo esəhar gidat vi lan nəsaan a? Ao, asike maienan!

18 Nəbeum təlmam hən nalo notogol tomasig, noʋusan səhoti ke ginau gabag noʋur kotov nalo.

19 Husur ehum notomat, bathut nalo sawol hən nəmauran sagw am. Len nabunusian hən nalo numat ŋa nupair dan nalo hən nəb̃itoh hən aGot biwol hən nəmauran sagw. Esuñan notomat len

† 2:16: Psa 143.2; Rom 1.17, 3.20, 22. Len naut egai nasoruan ta Kris ikad namilen eru. Esua: len nadələmian nəvanuan tokade len aYesu Kristo. Togon: len aYesu Kristo totəgau gat aGot mai nəsa aGot toriŋi hən bigole.

nəhai balbal mai aKristo.

²⁰ Nutoh, be savi ginau am, aKristo māu itoh len ginau. Nəmauran notokade len nibegw, nukade len nadəlomian len aNatun aGot, gai toləmas bun ginau, toviol hən nəmauran san hən ħimat, mōs ginau.

²¹ Len nabunusian sagw, navoian enan aGot toviol kəmas həni, savi ut kəmas. Evi nabilititit sua. Husur, nalo tagol dattanor len nəhon aGot, aKristo təmat mōs naut kəmas ŋai.”

3

Nanoran ipat len nalo o nadəlomian?

¹ Eee gamit alat a Kalatia mətumelmel! Ehum avan sua todəlañ gamito hən mətĕtətan! Len nəhomito, nusor vəsvəsaii nəmatan siYesu Kristo len nəhai balbal. Ehum gamit mətōrisi len namətamito.

² Nuke neləboi natsua ŋai: imabe? Mətukad aNunun aGot husur mətōhusur nalo seJu gail a? Ao mətukade husur mətōriŋ nəlomito len na-kel-uri-an tovoi məttoəsəloŋ həni.

³ Mətumelmel o mətumabe? Nəboŋ məttoṭubāt, mətōhusur aGot len nədaŋan seNunun, be gagai mətunau ke mətəvurvur nəmauran toveveu enan len nədaŋan samit ŋai. Mitimabe?

⁴ Len nadəlomian samito, mətōləŋon isa vəsa len natit isobur. Savi mōs natideh a? Ao! Evi mōs natite!

⁵ Nəboŋ aGot tolav aNunun mai gamito, nəboŋ togol namerikel gail len gamito, igole husur mətōhusur nalo seJu gail a? Ao! Igole husur mətōriŋ nəlomito len na-kel-uri-an tovoi məttoəsəloŋ həni.

⁶ Mitinau aAraham ke: “Gai erin̄ nəlōn len aGot, ale aGot erin̄ gat aAraham hum tovi nəvanuan nanoran.”*

⁷ Beti mətēləboii ke, alat lotorin̄ nəlōlit len aGot, galit lovi anatun aAraham kitin.

⁸ Sutuai natosian siGot ike, dereh aGot terin̄i ke, naluṽoh̄ hən nəvanuan naut tiltile linor len nəhon balai, ləberin̄ nəlōlit lan. Natenan ipat a m̄o nəboŋ aGot tokel na-kel-uri-an tovoi mai aAraham ke, “Len gaiug, dereh nigol navoian van hən naluṽoh̄ p̄isi hən nəvanuan naut tiltile.”*

⁹ Imagenan, dereh aGot tigol navoian van hən alat lotorin̄ nəlōlit lan, sun̄an aAraham togole.

¹⁰ Be alat lotoil gəgat len nalo, lutoh̄ len nəpanismen sua. Nəkəmaianan husur natosian siGot ike, “Nəpanismen tipat len alat ləsagol tabtab hən natit p̄isi topat len nalo.”*

¹¹ Imasil ke len nalo nəvanuan togol husuri, avan ideh sanor len nəhon aGot. Husur natosian siGot ike, “Alat lotonor len nəhon aGot dereh likad nəmauran tokitin bathut lotorin̄ nəlōlit len aGot.”*

¹² Naṽisal hən nadəlōmian enan etile len naṽisal hən nalo, toke “Avan ideh togol natit p̄isi nalo tokele, natgalenan len nalo liwol hən nəmauran san.”*

¹³ AKristo eṽur nəmakuvan sidato dan nəpanismen nalo torin̄i len gadito. Eṽur nəmakuvan sidato nəboŋ tolav namiledato, topanis sidato. Husur natosian siGot ike, “Avan ideh totahətah len nəhai, nəpanismen siGot ipat lan.”*

* **3:6:** Gen 15.6; Rom 4.3 * **3:8:** Gen 12.3, 18.18 * **3:10:** Deu 27.26 * **3:11:** Hab 2.4; Rom 1.17 * **3:12:** Lev 18.5; Rom 10.5

* **3:13:** Deu 21.23

14 AYesu Kristo eŵur nēmakuvan sidato hēn ke, len gai gabag, naluŵoh hēn nēvanuan naut tiltile dereh likad navoian aGot toviol hēni tia mai aApraham. AYesu imat maienan hēn ke len nadēlomian datbikade lan, datolēboi datbikad aNunun aGot, gai tokel gati.

Nalo mai na-kel-gati-an

15 Nēbathudud nadēlomian, len nēmauran ta damēŋai imaiegai: Nēboŋ nēvanuan bēru arbike, “Evoi,” hēn na-kel-gati-an sua, ale arbitos gat nahēsalar lan, sēkad avan ideh tolēboi bēbūr kotovi o riŋ nasoruan ideh am lan.

16 Len naŵide tomaienān, aGot ikel na-kel-gati-an san mai aApraham mai nēpasusan san tohusuri. Natosian siGot sake, “nēpasusan san gail,” hum lotosōbūr, be ike, “nēpasusan san,” husur tosua ŋai tovi aKristo.*

17 Ale nekēmaiegai ke: na-kel-gati-an aGot tokel gati mai aApraham ipat husuri van nasihau tovi 430 vir nēboŋ aGot tolav nalo mai aMoses. Be nalo enan sēkaskas na-kel-gati-an enan hēn bēbūr.*

18 Husur nalo bēvi nēkadun naviolan siGot, na-kel-gati-an enan savi nēkadun naviolan san am. Avil len na-kel-gati-an san, aGot eviol kēmas hēn naviolan enan mai aApraham.

19 Ale, aGot eriŋ nalo mai aMoses mōs nēsa? Eriŋi mōs bēŵusan nēvanuan gail p̄isi hēn nēsaan salit gail. Eriŋi ipat vir nagēmaian sitenan tovi nēpasusan siApraham, atenan tovi aKristo, aGot tokel na-kel-gati-an san maii. Len aŋel gail,

* 3:16: Gen 12.7 * 3:17: Exo 12.40

aGot ilav nalo mai aMoses, toum siGot, ale toum sinəvanuan gail am.*

²⁰ Nəvanuan tohum aMoses eil rivuh len nəvanuan eru hən arβita gat na-kel-gati-an sua. Be nəvanuan tomaienən saum n̄os nətarhət tosua ηai, ao, eum n̄os nətarhət toru. Avil aGot səbon ita gat na-kel-gati-an san tokel mai aAraham.*

²¹ Imagenən, nalo siGot isor tas na-kel-gati-an san gail a? Ao, eβuer kaskasi! Husur, nalo taviol hən nəmauran kitin, gidat dattanor len nəhon aGot len na-gol-husur-nalo-an.

²² Be natosian siGot ike nəsaan iban̄is gat gadit p̄isi, gol ke ikad naβisal sua ηai hən datβikad navi-olan aGot tokel gati. Naβisal imaiegai ke: datβeriη nəlodato len aYesu Kristo, datukad nəsa aGot tokel gati.

²³ A n̄o, nəboη nadəlomian len aKristo sagəm sal, nalo ekətkəta kəkol hən gidato. Iβon gol gidato vəbar aGot tovəhot naβisal hən nadəlomian.

²⁴ Imaienən, nalo ehum ahai p̄usan sidato tokətkəta təban gidato, tosəhar gidato van hən aKristo hən datβeriη nəlodat lan, ale hən aGot βeriη ke datunor len nəhon.

²⁵ Avil gagai nadəlomian egəm tia, datorin̄ nəlodat len aKristo tia, gol ke nalo sakətkəta təban gidato am.

Anatun aGot gail

²⁶ Imaienən gamit p̄isi, len nadəlomian məttofade len aYesu Kristo, mətovi anatun aGot gail.

* **3:19:** Uman 7.53 * **3:20:** Deu 6.4

²⁷ Husur ke gamit þisi mættobaptais hæn mættotoh len aKристо, ehum mættokol nahurabat len gamito tovi nēmauran seKристо. Len nēhon aGot mætosuñan aKристо.

²⁸ Sækad naJu, sækad auleKris o nametþos am; naslev mai alat læsavi slev, sækad natilean len galito; sækad napēhaʋut, sækad naulumñan. Sækad natideh am togol mættopēphw, husur gamit þisi mætosua len aKристо aYesu.

²⁹ Mætbevi seKристо, mætovi anatum siApraham kitin. Ale nēsa aGot tokel gati mai aApraham, gamit am mætukade.*

4

¹ Nau maieg hæni: avan sua topul hæn natite imat. Natit þisi san, eriñi hæn anatum. Be naut kæmas natit þisi evi sinatum, nēboñ tovi tuhtətai sal, esuñan naslev ñai van vøbar totibau.

² Nēboñ tokækereh sal, ikad nēvanuan galevis lotokætkaťa tēban natətai mai natit san gail vøbar nēdañ han ðinor hæn nēsa atēman toriñi.

³ Len naʋide tomaienana, gidat am, nēboñ datokækereh, nēboñ datsaləboi aKристо sal, datovi slev sinədañan gail lotowol hæn navile a pan, datovi slev sinəkadun nēdañan galenan.*

⁴ Be len nēboñ tonor hæni, aGot esəvat aNatun ulumñan. Apēhaʋut sua ipasi, ale itoh len navəlan nalo siMoses,

⁵ hæn ðevur nēmakuvan sidato dattotoh len navəlan nalo, hæn ke datbevi anatum aGot kitin gail.

* **3:29:** Rom 4.13 * **4:3:** Kal 4.9; Kol 2.8, 20

⁶ Husur mættovi anatum gail, aGot esəvat aNunun aYesu aNatun aGot, vi lan nələdato tokai ke, “Appa! Tata!”*

⁷ Imaienan gəsavi slev am, govi anatum aGot, ale husur govi anatum, dereh gikad natit p̄isi aGot tokel gati hən ðeviol həni mai anatum gail.

APol inau masuṽ hən alat a Kalatia

⁸ Nəboŋ mət̄saləboi aGot sal, mət̄ovi slev sinatit ləsavi got kitin gail.*

⁹ Be gagai, nəboŋ mət̄toləboi səhot aGot, (aoa, ivoi am notoke, gagai nəboŋ aGot toləboi səhot gamito), imabe mət̄upair təlman van hən nəkadun nədaŋan gail ləsavi natideh, ləsədaŋ, lotovi ut kəmas? Imabe mət̄uke mət̄evi slev salit tət̄as am?

¹⁰ Mət̄udaŋ len nəboŋ gail lototibau, nəhanan gail hən nawik o nahəbati o nasihau. Mət̄unau ke aGot ehəhaṽur hən natəlmaman samit van hən nalo a?*

¹¹ Nunau tuhatuh hən gamito. Nomət̄ahw m̄os gamito. Hum ma notoum sobuer samito.

¹² Bathudud nadəlomian, mət̄esuṽan ginau, husur ginau numakuv dan nalo hum gamito.

Nəboŋ nototoh mai gamito, mət̄saməd̄as ginau boŋ ideh.

¹³ Be husur ke notoməsah, natohan sagw mai gamito igol ke noləboi nəbikel ur na-kel-uri-an tovoi mai gamito.

¹⁴ Naut kəmas naməsahan sagw igol idan len gamito, mət̄saŋit nəhomit van hən ginau, mət̄samət̄ahun ginau. Wake mət̄ohəhaṽur hən

* **4:6:** Nasoruan enan, *Appa* evi nasoruan sua len nasoruan ta Aram namilen ke Ita o Tata. Ris Mak 14.36; Rom 8.15-17. * **4:8:**

1Kor 8.4-6 * **4:10:** Rom 14.5; Kol 2.16-23

ginau. Mətokətkəta təban ginau suñan notovi añel sua siGot o suñan notovi aYesu Kristo gabag.

15 Be nakemkeman samito, nəsa evisi həni? Imabe? Nukel koti ke nəboñ nototoh ei, mətoħəhañur hən mətbigol natideh mios ginau. Nətausi, məttakis kuv namətamito hən məttaviol hən gail mai ginau.

16 Nəsa evisi togol ke gagai nəboñ notokel nakitinan mai gamito, mətunau ke notomətahun gamito?

17 A mō, nusor husur alat lotoşusan hən naşusanan totile. Galito ludañ hən ləbeliv gamito hən mətbitah mai galito, be savi mios navoian. Luke leliv gamito dan ginamito hən mətbitañ len galito.

18 Ivoi hən mətbitañ len natsua, bevi mios nəsa tovoi. Ivoi hən mətbitimaganan tabtab, naut kəmas nəsatoh mai gamito.

19 Anatugw gail, ehum notoləşon tosa len naşəşasan hən nəpasian sil gamito, vir naşoruan seKristo beğəm kavkav len gamito.

20 Noləşon masuñ hən nətatoh mai gamito gagai, hən nətagəgel hən nasoruan sagw todañ. Be len natoħ-a-tut-an sagw, nəlogw etuhatuħ hən gamito, nənauan sagw ebutbutut.

AHakar mai aSarah

21 Gamit məttoləşon ke mətbitoh len navəlan nalo, mətosəşəlon husuri mīau a?

22 Husur len natosian ike aAraham ikad anatun ulumñan eru. Naşəhañut tovi slev, nahəsan

aHakar ipas esua, ale aSarah, asoan aAraham ipas togon.*

²³ Naslev ipas anatum aAraham len nañide sinəvanuan ŋai, be asoan aAraham ipas anatum tovi nəsarpoan hən na-kel-gati-an aGot tokel mai aAraham.*

²⁴ Natenan ehum nasoruan kəta. Napəhañut eru arohun na-kel-gati-an eru aGot tota gat gəlaru len nahəsan. Hakar ehun na-kel-gati-an aGot tota gati len Nañehuh Sinai, naut nəvanuan gail lotogəm vi slev hən nalo lan. Ale noləboi nəbike aHakar ehum nañehuh Sinai.

²⁵ Ale naut a Jerusalem ta daməŋai ehum Nañehuh Sinai len naut a Arapia. Sumən aHakar mai anatum gail lotovi slev, Jerusalem ta daməŋai mai alat lototoh lan lovi slev.†

²⁶ Be aSarah tovi asoan kitin, savi slev, ehum a Jerusalem a məhat, ale evi anana sidato.

²⁷ Hum natosian seIsaiah toke,
 “Pəhañut gotobutoh, gəsəpasus, gikemkem,
 gaiug gəsəkad napəŋasan hən nəpasusan,
 getuəat kəkai habat;
 husur napəhañut tobutoh, dereh tikad anatum
 isoəur
 səhor napəhañut tokad asoan.”*

²⁸ Be bathudud nadəlomian, mətosumən aIsak; mətovi anatum na-kel-gati-an aGot tokel mai aAraham.

²⁹ Sutuai, aIsmael, anatum naslev, emədas tabtab hən aIsak, anatum na-kel-gati-an. Imaien sal

* **4:22:** Gen 16.15, 21.2 * **4:23:** Gen 17.16; Rom 9.7-9 † **4:25:** Mat 23.37; Luk 13.34. Nəboŋ aPol toke *Jerusalem*, namilen ke naju gail lotohusur nalo siMoses. * **4:27:** Isa 54.1

daməŋai. Alat lotoke datbēvi slev hən nalo, lomədas gidat, datsavi slev, dattokad nəpasian len aNunun aGot. Lugol datoləŋon isa vəsa.*

³⁰ Avil natosian siGot ikel nəsa? Ike, “Kai hən naslev pəhaʔut mai anatun ulumān dan gaiug hən arbēməsev, husur anatun naslev pəhaʔut asike ikad nahudhutan setəman, be anatun napəhaʔut savi slev dereh tikade.”*

³¹ Imaienan, bathudud nadəlomian, mitinau gat nategai ke, gidat datsavi anatun napəhaʔut tovi slev, datovi anatun napəhaʔut savi slev.

5

Nəmakuvan dattokade len aKристо

¹ Nəmakuvan, aKристо isah rubat nəsa tobaŋis gat gidato hən datbikad nəmakuvan enan. Imagenan, mətēil gəgat hən asike mətovi slev tətās am hən nalo tobaŋis gat gamito a mō.

² Səsələŋ! Ginau, aPol, nukel nategai mai gamito, ke: mət̃bikad na-tiv-dalusi-an hən mət̃binor len nəhon aGot, nəsa aKристо togole mōs gamito savi natideh.

³ Nukel p̃uli hən gamit tətās. Naulumān ideh todam̃ hən b̃ikad na-tiv-dalusi-an hən b̃inor len nəhon aGot, atenan timasgol husur natit p̃isi nalo siMoses kavkav tokele.

⁴ Gamit mət̃toke mət̃binor len nəhon aGot ale mət̃tohusur nalo mōsi, mət̃ugol gamit səbomito mət̃oməsev dan aKристо. Mət̃uteh dan navoian aGot toviol kəmas həni.

* 4:29: Gen 21.9 * 4:30: Gen 21.10

⁵ Nokəmaienan, husur gidato, len aNunun aGot, datuvatvat viri ke dereh aGot tisað səhot gidato, sunian dattonor, bathut dattoriŋ nəlodat len aKристо.

⁶ Husur nəboŋ dattoriŋ nəlodat len aYesu Kристо, datbikad na-tiv-dalusi-an o asike datbikade savi natideh. Avil nəsa tovi natsua m̄au evi nadəlomian tovi nəkadun na-ləmas-buni-an. Gai bolai!

⁷ A m̄o mətugam ivoi len nəgamgaman. Ase eil gol gamito hən asike mətbehusur nakitinan?

⁸ Nəgəgelan hən nənauan samito, sagəm len aGot tokis gamito.

⁹ Naṗusanan gəgəras emədas nəvanuan isəbur, ehum nasoruan kəta toke, “Nayis tokəkereh igol nabəta kavkav len nabesin itob.”*

¹⁰ Bathut nadəlomian dattokade len Nasuḅ, nunau ləboii ke asike mətukad nənauan tile len ginau am. Ale atenan togol məttoḁədarŋabu, məttonau tuhatuh hən naṗusanan san, dereh gai tipanis.

¹¹ Bathudud nadəlomian, nətakel uri gagai ke lalum̄an limaskad na-tiv-dalusi-an, naJu gail lomədas tabtab hən ginau sal hən nəsa? Be lomədas bun ginau sal husur nukel uri ke nəmatan siYesu len nəhai balbal ŋai ilav kuv nəvanuan gail dan nəsaan salito, be naJu gail lomətahuni.

¹² Be galit lotogol məttonau tuhatuh husur na-tiv-dalusi-an, noləŋon ke letiv kotov p̄isi, hən asike ləb̄evi ulum̄an am.*

¹³ Husur gamito, bathudud nadəlomian, aGot ekis gamit m̄os asike mətbevi slev am. Mətesəsələŋ! Nəmakuvan samito dan nalo savi

* 5:9: 1Kor 5.6 * 5:12: Deu 23.1

hən mətbehusur naləḡonian samit gail lotosa, be len na-ləmas-buni-an mətēvi tarhət samito suḡnan məttovi slev samit gabag.

14 Bathut natuhsoruan sua ḡai ikel ur nalo kavkav ke, “Ləmas bun nəvanuan totoh pəpadaḡ hən gaiug suḡnan gotoləmas bun gaiug gabag.”*

15 Be mətbesuḡnan nalipah nalililai tohat gamit gabag, tosaḡ pəpas gamito, mətələləḡau hən gamito hən asike mətḡemədas masuḡ hən gamit gabag hən mətḡimasig.

Nəmauran len nədaḡan seNunun aGot

16 Be nukele ke, len nəmauran samit gail, aNunun aGot tiwol hən gamito. Bimaianan, asike mətəhusur naləḡonian nəsaan gail hən nibemito.

17 Husur naləḡonian nəsaan gail hən nibemito lomətahun naləḡonian seNunun aGot; ale naləḡonian gail seNunun aGot lomətahun naləḡonian nəsaan gail hən nibemito. Husur natḡalenan lupat len nətarhət toru artəḡal, gol ke mətəḡədas mətḡigol nəsa mətḡeləḡoni.*

18 Avil aNunun aGot ḡiwol hən gamito, mətəsatəh len navəlan nalo.

19 Nəḡəḡ məttohusur naləḡonian nəsaan gail hən nibemito, lugol natḡaleḡai: naitian tosa, nənauan toḡiḡḡiḡal, naḡide tosa totaḡtaḡor hum nalipah,

20 nalotuan hən nəlablab, na-gol-nabehi-an, nəḡalḡalan, naḡitḡituhan, nəḡabulolan van hən nəvanuan tokad nəsa gotoləḡoni, nəlol paḡpaḡ,

* 5:14: Lev 19.18 * 5:17: Rom 7.15-23

naləŋonian hən nə-patpat-gaiug-səbom̃-məhat-an, napəpehwan, naluʋoh gail lotopəpehw husur nənauan totitile,

²¹ nəlom̃ tovənvənah, natərogan, naitian totaʋtaʋor len nabiltihanan mai natərogan, mai natit gail am hum natgalenan. Nukel nalələgauan mai gamito hum notokele a m̃o tia ke, avan ideh togol natit hum natgalenan, asike ikad natohan pipihabəlan aGot.

²² Be nəboŋ aNunun aGot towol hən nəmauran sidato, iʋan hən naʋit tomaiegai: ikad na-ləmas-buni-an, nakemkeman, natəmat, nə-daŋ-ḅuri-an hən na-toh-mədau-an len na-ləŋon-isa-vəsa-an, n-gol-na-voi-an m̃os nəvanuan, navoian, nadələmian,

²³ naḅoruan tomədau, na-təgau-gati-an hən nəlon gabag. Səkad nalo ideh tokai tas natgalenan.

²⁴ Alat lotovi siYesu Kristo, luḅos bun naḅoruan salito topul hən nəsaan len nəhai balbal san, hən naləŋonian nəsaan hən nibelito mai na-ləŋon-buni-an tosa gail ḅisi ləḅimat ei.

²⁵ Bathut aNunun aGot tolav nəmauran veveu mai gidato, datimashusur gat naləŋonian seNunun aGot tosəhar gidato.

²⁶ Sadatipatpat kəmas hən gidat məhat, sadatigol natideh hən nəlodat ḅitaḅulol bulos gidat gabag, sadatitaḅulol bulos gidat gabag husur nəsa dat-toləŋoni be datsəkade.

6

Dereh datilav naʋit nəsa dattomabule

¹ Bathudud nadələmian, məḅisaḅ gamit ideh togol nəsaan ideh, gamit məttomatmatu len

aNunun aGot, len nãvide tomədaυ, vi tarhət san hən b̃etəlmam van hən nãp̃isal tonor. Be mət̃elələgau hən asike mət̃b̃iteh len nəsaan totaltal ke mət̃ehusuri.

² Mətesusupah mai gamit gabag len natideh mət̃b̃inau tuhatuh həni o mət̃b̃isãbi len nəmauran samito ke todaŋ o toməlas habat hən mət̃bevusi. Len nãvide tomaienən, dereh mitigol nəsa aKrišto tokel buni.

³ Avan ideh b̃inau ke totibau, egəras gai gabag, sakitin, evi ut kəmas.

⁴ Nəvanuaŋ tebunus kitev nakitinan husur nau-man san səb̃on. Bisabi ke b̃ivoi, satenənõv hən gai gabag mai avan ideh am, be eləboi b̃ẽviv len gai gabag.

⁵ Husur nəvanuaŋ ṽisusua timasgol nauman san səb̃on ale satipatpat gai məhat husuri.

⁶ Alat lotosəsələŋ hən nãp̃usanan hən nasoruaŋ siGot, limaskatəp̃ol hən natit p̃isi tovoi lotokade mai ahai p̃usan salito.

⁷ Samtegəras gamit səb̃omito. Mətsaləboi mət̃b̃egəras aGot, ŋit nəhomit van həni. Dereh nəvanuaŋ tisah tuan nãvit nəhai səlani ŋai, gai tomabule.*

⁸ Nəvanuaŋ tomabul nəsaan niben toləŋoni, tohusur naləŋonian tosa san gabag, dereh tisah tuan nãvit nəmatan han. Avil nəvanuaŋ tomabul nəsa aNunun aGot toləŋoni, dereh tisah tuan nãvit nəmauran vi sutuai lan.

⁹ Sadatipetəmas hən datb̃igol natit tovoi, husur datb̃idaŋ hən datb̃ivan am, len nəboŋ tonor həni, dereh datisah tuan nãvit navoian dattogole.

* 6:7: Job 4.8; Pro 22.8; Hos 8.7

¹⁰ Imaienan, nəboŋ dattoləboi datb̃igole, datigol tivoi van hən nəvanuan p̃isi, be a məhat hən galito, datigol tivoi van hən nəbathudud nadələmian.

Nalələgauan naməkot mai nasudələmian

¹¹ Məteris nəbilitosian nototosi gegai nəboŋ nototos van hən gamito len navələgw səbogw!

¹² Alat lototaltal ke mət̃bikad na-tiv-dalusi-an, galit luke ligol natit nəvanuan gail loləboi ləb̃erisi ŋai, luke lisor patpat galit məhat husuri, hum tovi nakitinan. Avil lugol natgalenan hən asike nəvanuan gail ləb̃emədas bun galito sil nadələmian lotokade len nəsa aKristo togole len nəhai balbal.

¹³ Husur alat lotokad na-tiv-dalusi-an, galit gabag ləsahusur nalo, be luke mitikad na-tiv-dalusi-an hən ləb̃isor patpat galit məhat hum məttavi ahai susur salito, bathut na-tiv-dalusi-an məttəkade.

¹⁴ Be ginau m̃au, saneṽiv hən natideh be len nəmatan siMasta sidato, aYesu Kristo, len nəhai balbal ŋai. Bathut nəmatan san maienan, natit p̃isi hən navile a pan, ləsavi natideh len ginau, ale ginau nəsavi natideh len nabunusian silat navile a pan.

¹⁵ Dat̃bikad na-tiv-dalusi-an o asike dat̃bikade savi natideh, be nəmauran veveu aGot togole, enan m̃au, datimaskade!

¹⁶ Alat lotohusur nakelean egai notomadhakele, aGot tigol nələlit tikad natə̃mat, mai nəlon aGot titaŋis galito. AGot ilekis hən galito hən ləb̃evi

esan.*

¹⁷ Gagai van, avan ideh satigol nəlogw tetuhatuh am. Husur namelbəl notokad gail len nibegw, loʋusan koti ke novi siYesu, novi slev san.

¹⁸ Bathudud nədələmian, aMasta sidato, aYesu Kristo teviol kəmas hən navoian mai nanunumito. Ganan.

* **6:16:** Len nasoruan ta Kris ike, *aIsrael siGot*, ale nəvanuan lotokad namitisau hən nasoruan siGot ləsaləboii ke *aIsrael siGot* evi naluʋoh sual am o evi alat lotohusur nakelean aPol tomadhakele.

**Nasoruan siGot len nasoruan ta Uluveu
The New Testament in the Maskelynes language of
Uluveu, Vanuatu
Niutestamen long lanwis Maskelynes blong Uluveu,
Vanuatu.
Le Nouveau Testament dans la langue Maskelynes de
Uluveu, Vanuatu.**

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Maskelynes

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

cb9da196-fced-5a7c-9540-74db5e4270fd